

Underhusminnen

LORD WINTERTONS memoarer är, som titeln anger — *Orders of the Day* (Cassell and Co., 21 shilling) — koncentrerade till underhuset, som författaren tillhörde från 21 till 68 års ålder (1904—1951), under de sista åren som "husets fader" eller ålderspresident. Det är ingen betydande bok, men den är vänlig och samtidigt öppen i sina omdömen, och en del reflexioner och uppgifter är av intresse och värda att återberättas. Winterton blev invald som konservativ vid ett stickval och stannade i samma valkrets och i samma parti. Under korta tider tillhörde han regeringen och var ett slag medlem av kabinettet, men blev aldrig en man i förgrunden. Högre poster utanför England sade han nej till, i den något na-iva önskan att en gång bli "husets fader".

Gång på gång tar Winterton upp frågan om underhusets karaktär och ställning förr och nu. Han bestriker, till skillnad från så många lovprisare av äldre tider, att någon försämring inträtt. Den genomsnittliga standarden har förblivit ungefär densamma, skriver han, debatternas nivå är i det hela oförändrad. En förbättring har inträtt såtillvida som man är mindre personlig och ovetvig under senare år. Delvis beror detta på att de irländska nationalisterna, specialister på kvickhet, fräckhet och invektiv, försvunnit ur huset, delvis på att arbetarpartiets medlemmar lugnat sig; förr var de flesta lika oförskämda som Bevan. Över huvud var hätskheten i det politiska livet extrem under åren före det första världskriget, då ministären Asquiths förslag om självstyrelse för Irland väckte förbittring bland de konservativa. Winterton nämner bland många exempel att en lomhörd lord, som han skulle möta på en stor middag, uppfattade Winterton som Winston och utbrast: "Om Winston kommer till middagen, går jag och min fru därifrån; jag vill inte träffa någon från den där föräddarregeringen." Winterton själv hörde till de ilsknare av de unga högermännen, ehuru alltid god vän med Churchill; om en annan argt politiker skriver han älskvärdt att dennes "utbrott av onödig våldsamt och fallenhet för invektiv irriterade mig inte, eftersom jag har samma läggning".

En annan vanlig föreställning, som Winterton anser vara oriktig, är att man i England inte tänkte sig möjligheten av ett krig på sommaren 1914. Det är en "fantastisk uppfattning som fabricerats av senare författare och journalister". I själva verket brukade man fråga varandra: "Vilket kommer först, det riktiga kriget eller inbördeskriget?" Men på denna punkt är Winterton sannolikt representativ endast för en krets av politiker. Många memoarer och dagböcker tyder på att man i England än mindre än på kontinenten var förberedd på krigsutbrottet 1914; 1939 var situationen en helt annan.

Münchenöverenskommelsen försvaras av Winterton, som då hade en underordnad plats i Neville Chamberlains regering. Han påminner om att president Roosevelt och alla premiärministrar i dominions var positiva till Münchenavtalet. Med tämligen stor säkerhet kan sägas — det framgår av andra vittnesbörd — att general Smuts inte kunnat, sannolikt inte velat, driva Sydafrika till deltagande i ett krig vid Münchenkrisen; möjligen gäller detsamma även för Kanada och Australien. Winterton ger ridderliga, men

Lord Winterton.

inte harmöst beskedliga, bilder av vänner och motståndare. Han beundrar Churchill, men talar om dennes misstag och förlöjningar under tidigare skeden, om hur

Svammelliberalism

"Om liberalismen lyckades att resa sig ur den vågdal där den drev omkring mellan de två världskrigen, och att fånga en frisk bris i sina segel, vilket gjorde det möjligt att hålla kursen genom den malström som följde på andra världskriget, kommer den hälsobringande kraft som genomförde detta mästerverk av navigation främst från en grupp av forskare, bland vilka Wilhelm Roepke är den mest framstående."

Denna tirad, lika ruskig i sak och i form, återfinns i tidskriften *World Liberalism*, utgiven av den liberala internationalen. Tyvärr är den typisk för denna tidskrift, svulstig, anspråksfull och ovederhäftig. Spridningen av publikationen lär visserligen vara liten, men de liberala partierna — av vilka det svenska nu hör till de största — borde dock se till att den helt nedlades eller ersattes med något bättre.

han gjorde högern ursinnig genom sina utfall och som flygminister bar ansvaret för det brittiska flygvapnets förfall. MacDonald försvaras; han var inte mera förfång än andra premiärministrar, och hans påstådda korruption genom sköna och aristokratiska damer är skvaller utan underlag; sitt mod visade han genom sin pacifism under världskriget likaväl som genom "förräderiet" 1931. Baldwins sista månader förgiftades av självanklagelser; han trodde på de angripare som i hans politik såg en avgörande orsak till det andra världskriget. Om sig själv talar Winterton sällan, och

å med självfallen blygsamhet, nen han formar dock porträttet v en fulländad gentleman, med

temperament nog för att inte bli konventionell och tråkig.

HERBERT TINGSTEN